

G. MARSHALL-JAV APSAUGOS SEKRETORIUS

ATVYKO DAR VIENAS BŪRYS LIETUVIŲ TREMTINIŲ

NEW YORK, N. Y., rugs. 12 d. — Be vakar minėtų atvykusių lietuvių, užvakar JAV pasiekė šie tremtiniai:

Prišmontas, Stasys. Jis apsigyvens — 10727 S. Michigan Ave., Chicago 28, Ill.

Račius, Antanas — 51 W. Warren Ave., Detroit 1, Mich.

Radzevičius, Stasys — 1035 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

Račkauskas, Leonas, Elena, Algirdas, Henrikas, Marijona, Birutė, Vytautas — 51 W. Warren Ave., Detroit, Mich.

Račkauskas, Vladas, Saulius, Ramutis — 2928 S. Emerald Ave., Chicago 16, Ill.

Rinkevičius, Vincas — 2153 Cavalry St., Detroit 9, Mich.

Sakys, Juozas, Birutė, Zivile, Algimantas — 4535 S. Honore St., Chicago 9 Ill.

Sciuckas, Jonas — 1312 James St., Baltimore, Md.

Sergėjevas, Leonidas — 6843 S. Campbell Ave., Chicago, Ill.

Sirokovas, Eugenija — 186 Hale Ave., Brooklyn, N. Y.

Skotys, Edvardas — 3425 Michigan Av., Detroit 16, Mich.

Sliatoris, Jonas — 1525 S. 50th St., Cicero, Ill.

Slikienė, Ona — 5519 S. 33rd St., Omaha, Nebr.

Smitas, Jonas, Adelė — 40 Savin Ave., Norwood, Mass.

Stankevičius, Pranas — 261 Thatcher St., Brockton 54, Mass.

Vaičiūnas, Monika — 105 Main St., Athol, Mass.

Vaišnoras, Jurgis, Marta-L. — 46 Pond St., Naugatuck, Conn.

Vaitkūnas, Bronė — 8792 Chamerlain Ave., Detroit 9, Mich.

Vendelis, Andrius — 1829 S. Gragier Ave., Chicago 49, Ill.

Vakarietis, Jonas, Inesė, Juratė — 520 Laurita St., Linden, N. J.

BALF Imigracijos Komitetas

VAKARŲ VOKIETIJĄ PASIEKĖ 2,000 APMOKYTŲ KENKĖJŲ

Užsienio ministeriai tariaisi dėl Vakarų Europos ir Vokietijos apsaugos

FRANKFURT, Vokietija, rugs. 12 d. — Paskutinėmis savaitėmis iš Rytų Vokietijos į vakarus perėjo 2,000 sabotажininkų, sako JAV karo žvalgyba.

I vakarus permesti komunistai buvo įvairiose Rytų Vokietijos komunistų mokyklose. Kai kurie jų buvo net išvežti į Maskvą. Sugrįžusieji komunistai yra gerai ginkluoti. Yra pagrindo manyti, kad netrukus Vakarų Vokietijoje bus pradėti sabotажo veiksmai.

Vakarų Vokietijos atsakominei pareigūnui tvirtina, kad sieną perėjo 15,000 komunistų sabotажininkų.

Užsienio ministeriai posėdžiauja

NEW YORK, N. Y. — Antradienį Waldorf Astoria viešbutyje prasidėjo JAV, Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos užsienio ministerių posėdis.

Sekretorius Dean Acheson pareiškė, kad bus svarstomos priemonės įjungti Vakarų Vokietijos pramonę ir vyrus į Vakarų Europos ir Vokietijos apsaugą.

Acheson mano, kad be Vokietijos yra gana sunku organizuoti vykusią Vakarų Europos apsaugą.

BEVIN PRIEŠINGAS VOKIETIŲ KARIUMENEI

Tvirtinama, kad britų užsienio ministeris Ernest Bevin yra priešingas bet kokiam vokiečių kariuomenės organizavimui.

Bevin sutiktų leisti Vakarų Vokietijai sudaryti stiprius policijos vienetus, bet jis nenori kalbėti apie divizijas. Dar ne-

"NAUJIENŲ"

raštinė atdara kasdien nuo 9 ryto iki 5 vak., šeštadienį nuo 9 iki 12-tos dienos, sekmadienį uždaryta.

Korėjos karo pabėgėliai laukia traukinio Haman geležinkelio stotyje. Jie stengiasi su savimi pasiimti viską, ką tik gali.

Musulmonai nepri- taria bolševizmui

NEW YORK, N. Y. — Savo laiku komunistai buvo sudarę Azerbeizano respubliką Irane. Jie tvirtino, kad Irano gyventojai pritaria tarybinei valdžiai.

Dabar aiškėja, kad ne tik Irane, bet ir pačioje Sovietų Sąjungoje Azerbeizano musulmonai nepriitaria bolševizmui. Irane išvaikyta primesta valdžia, o bolševikas M. D. Bagirov jau "Bolševike" puola ir Rusijoje dešimtmečius gyvenančius azerbeizaniečius.

Bagirovui nepatinka G. Guiseinovo parašytoji Azerbeizano istorija, ji esanti pilna "buržuazinio nacionalizmo".

Truko 90 metų prizadui tęseti

ROMA, Italija. — Praėjo 90 metų, kol italai tęsė prancūzams duotą prizadą. 1860 metais italai sutiko atiduoti prancūzams Nicos ir Savojos sritis. Tuo metu italų valdžia pasižadėjo atiduoti minėtas sritis liečiančius archyvus.

Pasibaigus Antram Pasaulio Karui, prancūzai dar kartą įrašė į taikos sutartį šį reikalavimą, bet minėtų archyvų gana ilgai negavo.

Tiktai šiomis dienomis iš Turino archyvų buvo išskirtos reikalingos bylos ir atiduotos prancūzams.

Lėktuvai gesina miškų gaisrus

SAULT STE. MARIE, Can. — Bandyamas vandens "bombomis" gesinti mažus miškų gaisrus skaitosi pesekmingas. Laikui gaisro vietoje išmetę visą eilę vandeniu pripildytų maišų.

Šiomis "bombomis" nenorėta užgesinti gaisrą, bet tikėtasi sustabdyti jo plėtimąsi, kol gaisro vietą pasieks ugniagesiai.

Specialistai tvirtina, kad šios "bombos" atliko savo darbą. Gaisro vieton jas mėtė du maži lėktuvai, kurie nusileidavo prie medžių viršūnių ir išmesdavo penkių galionų vandens maišus.

—Prekybos sekretorius Sawyer prašo plieno bendrovės padidinti gamybą.

Vėliausios žinios

—Kongreso sluoksnius labai smarkiai nustebino pakaitos prezidento Trumano kabinete. Opozicija seniai reikalavo pašalinti Louis Johnsoną, bet nebuvo jokio pagrindo manyti, kad prezidentas taip greitai imtųsi šio žingsnio.

—George C. Marshall išėjo atsargon ir pasitraukė iš viešojo gyvenimo. Jo sveikata silpnėja, jokių atsakomųjų darbo jis nenorėjo užimti. Bet prezidentas Trumanas įtikino Marshallą eiti krašto apsaugos sekretoriaus pareigas.

—Prezidentas Trumanas vakar telefonavo Marshallui į Virginiją. George Marshall sutikęs, bet jis nurodęs prezidentui, kad dabar veikia įstatymas neleidžiantis krašto apsaugos sekretoriaus pareigų eiti žmogui, paskutiniuos 10 metų buvusiam karo tarnyboje. Prezidentas sako, kad jis tuojau prašys kongresą praversti įstatymą, kuris leistų Marshallui eiti apsaugos sekretoriaus pareigas.

—Malik nebalsavo, kai saugumo taryba svarstė Warren Austin pasiūlymą siųsti Švedijos ir Indijos atstovus Kinijos komunistų kaltinimams tyrinėti.

—Louis Johnson atsisakė dirbti nima įsigalios rugsėjo 19 dieną.

—Maine valstybėje rinkimus laimėjo republikonai, kritikuojusieji Trumano krašto apsaugos ir Korėjos politiką.

—Premjeras Attlee pareiškė parlamentui, kad Didžioji Britanija siųs dar vieną kariuomenės diviziją į Vokietiją. Be to, vyriausybė planuoja samdyti 250,000 darbininkų karo medžiagai gaminti. Vyriausybė nutarė suorganizuoti 10 divizijų.

—Winston Churchill sako, kad darbiečių planai labai silpnai. Jam atrodo, kad britai turėtų sudaryti didesnę diviziją skaičių. O Vakarų Europai ginti turėtų būti sudaryta bent 70 divizijų. Jam atrodo, kad būtinai reikia įtraukti vokiečius į Vakarų Europos apsaugos planus.

—Sekretorius Acheson pareiškė, kad Azijoje vyksta gili revoliucija. JAV nori, kad Azijos gyventojai išsikviotų laisvę ir pasiektų gerbūvio. Jokių interesų JAV neturi Azijoje.

Kaltina JAV dėl Vokietijos

BERLYNAS. — Rytų Vokietijos radijas ir spauda jau kaltina JAV dėl Vakarų Vokietijos apginklavimo.

Dar nepaskelbtas joks užsienio ministerių nutarimas, dar nežinia, ar ministeriai leis vokiečiams sudaryti kelias divizijas, o komunistai jau pradėjo kaltinti Ameriką.

Kad sovietų agentai pirmieji pradėjo organizuoti kariškus vokiečių dalinius, pridengtus "liaudies policijos" vardu, tai jie nieko nesako.

Shaw nusilaužė kulšies kaulą

AYOT ST. LAWRENCE, Anglija. — Pirmadienį pagarsėjęs rašytojas George Bernard Shaw paskubomis nuvežtas į ligoninę.

Sekmadienį Shaw, bevaikščiodamas savo sode, nukrito ir susitrenkė. Sodininkas ir namų prižiūrėtojas inėšė rašytoją į namą. Tuojau buvo iškviestas gydytojas. Pradžioje manyta, kad sutrenkimas menkas, bet šandien jis jau išvežtas į ligoninę.

Gydytojai sako, kad reikia turėti galvoje 94 rašytojo metus. Tokiam amžiui gana sunku gydyti bet kokią žaizdą.

Maršalas Jan Smuts mirė

PRETORIA, Pietų Afrika. — Pirmadienį savo dvare Irene mirė 80 metų sulaukęs buvęs premjeras maršalas Jan Christian Smuts.

Boer kovų metu Smuts kovojęs prieš britus, bet vėliau jis tapo artimu britų draugu. Smuts sunkiai susirgo gegužės mėnesio pabaigoje. Jis turėjo sunkių plaučių uždegimą, o neseniai atkrito.

Smuts dalyvavo Tautų Sąjungos ir Jungtinių Tautų organizavime. Jis du kartus buvo Pietų Afrikos Sąjungos premjeras ir aktyviai dalyvavo Afrikos ir tarptautinėje politikoje.

—George Bernard Shaw buvo padaryta operacija, bet jis gerai jaučiasi. Gydytojas sako, kad Shaw vargu galės vaikščioti.

-PAVOJINGIAUSIOS DIENOS JAU PRAEJO,— SAKO GEN. WALKER

Amerikos artilerija vykusiai naikina bėgančias komunistų divizijas

WASHINGTON, D. C., rugs. 12 d. — Prezidentas Trumanas šiandien vakare paskyrė gen. George C. Marshall JAV krašto apsaugos sekretorium.

Šiandien po pietų buvo pranešta, kad krašto apsaugos sekretoriaus pavaduotojas Steve Early atsistatydino. Buvo paskelbtas Baltųjų Rūmų laiškas, dėkojantis už atliktą darbą. Pranešta, kad buvęs prezidento Rooseveltto sekretorius eis į privačią tarnybą.

Niekas nemanė, kad atsistatydintų ir krašto apsaugos sekretorius Louis Johnson. Jis pats keliais atvejais pareiškė, kad neatsistatydinsias. Tačiau šiandien vakare Baltieji Rūmai paskelbė, kad prezidentas Trumanas priėmė Johnsono atsistatydinimo pareiškimą.

TOKIJO, Japonija, rugs. 12 dienomis nuo jo buvo apšaudomas Taegu. Nuo šio kalno priegios ne tikai sustabdė komunistus visuose Korėjos frontuose, bet jau pridėjo juos stumti atgal. Šiandien Amerikos, Pietų Korėjos ir britų karo jėgos priverė priešą trauktis 50 mylių fronto ruože, sako gen. MacArthur štabo paskelbtas pranešimas.

—Pavojingiausios dienos jau praėjo, — šiandien pareiškė gen. Walton H. Walker, kuris komanduoja visas Jungtinių Tautų karo jėgas pačioje Korėjoje.

Priešas ištisą savaitę puolė Taegu, Yongchon ir Pohang frontuose. Jis visur buvo sustabdytas. Šiandien Amerikos artilerija pradėjo pulti svarbesnius komunistų centrus. Artilerijos ugnis buvo tokia stipri, kad vietomis priešas negalėjo pakeisti, jis pradėjo trauktis. Bėgantį priešą papėdžiai sekė Korėjos ir Amerikos kariai. Vietomis jie pasistūmė pirmyn pusę mylios, bet kai kuriose vietose jie užėmė net dvi mylias priešų laikytos teritorijos.

Taegu miesto šiaurėje yra aukštas kalnas. Jis yra tikrai 8 mylių atstume nuo svarbaus susisiekimo centro. Prieš kelias dienas komunistams pavyko užimti šį kalną, o paskutinėmis

Pohango fronto ruože korėjiečiams pavyko apsupti 3,000 komunistų. Pastarieji buvo besiruošiant artėti prie Pusano, bet korėjiečiams pavyko nutraukti jų susisiekimą su užfronte. Komunistai, išsigandę, bandė bėgti atgal, bet korėjiečiai, užėmę tinkamas pozicijas, vykusiai juos naikino. Apšaudijojama, kad Pohango apylinkėse šiandien žuvo apie 1,000 komunistų, o 2,000 yra apsupti. Jie varminti šį kalną, o paskutinėmis

padaryti be Sovietų Sąjungos pritarimo. Malikas tuo metu posėdžioose nedalyvavo. Vakare vakare Malikas grasino pavartoti veto, bet šiandien, kada teko spręsti pranešimo tekstas, Malikas nedrįso vetuoti.

MALIKAS IŽULIAI IR BIAURIAIS ŽODŽIAIS KOLIOJO AMERIKA

Saugumo taryba priėmė pranešimą Jungtinių Tautų rudens sesijai, Malikas nevetavo

LAKE SUCCESS, N. Y., rugs. 12 d. — Vakaro saugumo taryba nutarė nekviesti komunistų pavergtos Kinijos atstovų į tarybos posėdį, bet šiandien Sovietų Sąjungos atstovas dar kartą reikalavo, kad jis būtų pakviestas.

Šiandien Malikas kalbėjo ištisą pusvalandį, reikalaujamas pakeisti anksčiau padarytą nutarimą ir iškviesti Peipingo komunistus.

Kalbos klausiusieji tvirtina, kad niekad Malikas nevertėjo tokios žūlios ir biaurios kalbos, nukreiptos prieš JAV, kokią jis vartojo šios dienos posėdyje.

SAUGUMO TARYBA PRIĖMĖ PRANEŠIMĄ

Saugumo taryba šiandien priėmė pranešimą Jungtinių Tautų rudens asamblėjai. Pranešime paminėti saugumo tarybos padaryti nutarimai ir svarstyti klausimai.

Malikas užsispyrė, kad pranešime nebūtų paminėti Korėjos liečių nutarimai. Jis sako, kad tie nutarimai yra neteisėti, nes

—Gen. Mark Clark atvyko į Vokietiją, kad galėtų patirti JAV karo jėgų pasiruošimą kovoms.

IS LIETUVIŲ GYVENIMO

Brighton Parkas

Paskutinė proga užsiregistruoti rinkliavai tai rugsėjo 13 d., 8 v. v. trečiadienis, parapijos salėje, prie 4400 ir So. Fairfield. Renkasi visi lietuviai ir lietuvės, dalyvauti rinkliavoje (Tag Day) penktadienį, rugsėjo 15 d.

Maloniai kviečiame visas moteris, mergaites ir net vyrus ateiti užsiregistruoti. Po to bus trumpas Balso posėdis.

Balso Valdyba

Cicero

Iš Raudonosios Rožės Klubo susirinkimo

Po dviejų mėnesių pertraukos užpraėjusį penktadienį turėjome susirinkimą. Narių atsilankė nedaugiau, nei kaip anksčiau. Kai kurie nariai baigė atostogų, jų tarpe klubo pirmininkas Chester Arasim kur nors prie ežero ilsisi, žuvis kepta. M. Kinizik, J. Jakaitis trankosi po So. Dakotą.

Nėra abejonės, kitame susirinkime visi susiras ir tinkamai išspręs metinį parengimą. Visi nori turėti gerą parengimą. O kas geras, tai ir brangus. Praeity klubas yra pasižymėjęs gerais parengimais. Tą reikala ne visi vienodai supranta. Čia reikala sukasi apie meninę programą. Savo tarpe artistų neturim, juos reikia samdyti. Čia ir iškyla bėdos „kodėl taip brangiai?“. Gerą koncertą ar vaidinimą suruošti prieš keletą metų buvo labai sunku. Dabar to sunkumo nėra, turim visko, tik reikalaujame (suprantama, ne velniui). Bet ir čia atsiranda „manduolių“: vaidintojai, dainininkai turi eiti veltui. Panašius išsireikšimai randa pritarimo tautos priešų tarpe ir klaidina gerus žmones, sykiu silpnina lietuvių. Tai vis savotiškai nesuipratimai, pavydas ar panašiai.

Klubas ligonių lankytojas L. Malakauskas pats tapo ligonis — automobilių nelaimė. Tur būt, važiuodamas su jauna žmonele užsisvajoję.

Žinia ir Indianos

Liona Lauraitis (Deveikaitė) staigiai sunegalavo, išvežta ligoninėn. Doktorai nustatė apendicitą. Tuojau ant operacijos stalo. Viskas išėjo sėkmingai. Jauna, sveika tokias kliūtis nugalės, netrukus bus namie savųjų tarpe.

Liona yra piano mokytoja. Jos mokiniai pamokų turės palaikyti.

Pirkite tose krautuvėse, kurios garsinasi „NAUJIENOSE“

JONAS LIETUVAITIS

gyv. 3638 So. Wallace St.

Mirė 1950 m. rugsėjo 11 d. 9:45 val. ryto, sulaukęs 45 metų. Gimęs Suvalkijoje.

Paliko nuliūdę: žmona Barbara, pagal tėvus Toleskaitė, 2 sūnus: Vytautas, marti Helen, Jonas marti Irena, duktė Suzana, žentas Juozas, postinis Kazimieras Baitis ir marti Angelina, podukrė Bernice Lengvinas ir žentas Petras, sesuo Ona ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė Chicago Lietuvių Draugijai, Liet. Keistūnų Pas. Klubui ir Zėmačių Kultūros Klubui.

Kūnas pašarvotas A. M. Phillips koplyje, 3307 Lituanica Ave. Laidotuvas įvyks ketv. rugsėjo 14 d., 8 val. ryto iš koplyje į Sv. Jurgio par. bažnyčią, o po gedulinių pamaldų bus nulydėtas į Sv. Kazimiero kapines.

Visi a. a. Jono Lietuvių giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsiveikinti.

Nuliūdę lieka: žmona, Sūnūs, Duktė, Marčios, Zėnai, Posūnis, Podukrė, Sesuo ir Giminės.

Laid. Direkt. A. M. Phillips Tel. Yards 7-4908.

Skautų dainų repetecija

Ryšium su rengiamu skautų laužu, visi čekiečiai skautai ir skautės, galį dainuoti, ypač skautų choro dalyviai, kviečiami susirinkti į dainų repeteciją Tremtinių Namuose, 2244 W. 23rd Pl., rytoj, ketvirtadienį, rugsėjo 14 d. Repetecijos pradžia 7:30 val. vak. Sešėms, broliams - dainininkams dalyvavimas būtinas. Laužavedys

I geraširdes moteris

Penktadienį jau Balso rinkliava. Džiovininkų ir senelių lietuvių Europoje vardų Balso 4 skyriaus prašo ir kviečia visas skiaurės miesto dalies moteris į pagalbą. Tenelieka nei vieno tuščio gatvės kampelio, kur nebūtų pasiaukojusios artimo meilei nortšaidietės!

Šią savaitę iki penktadienio galima užsiregistruoti nuo 8 v. ryto iki 9 val. vakaro pas V. Daugirdienę, 1644 Wabansia Ave., tel. BR 8-2591 — arba ED 4-3352. V. Tubelienė

Metinis koncertas

Malonieji skaitytojai, nemanysite, kad koncertas tęsis visus metus! Ne! Tęsis tik kokią porą valandų, o dainos mėgėjai turės progą užsimiršti kasdienius rūpesčius ir maloniai atgauti savo sielą skambia lietuviška daina, kurią patieks Chicago Lietuvių Vyčių Choras, vadovaujamas Alf. Gečo.

Šis choras rengia koncertą savo veiklos metinėms sukaktuvėms paminėti, todėl jau nuo liepos mėnesio atsidėjęs rengiasi, kas savaitę repetuoja tris kartus, nes ruošia visai naują dainų repertuarą. Reikia tikėtis, kad bus gražus koncertas, nes apie 40 balsingų vyrų, vadovaujantį jautraus ir muzikalaus dirigento p. A. Gečo, gražiai padainuos.

Be to, šiame koncerte, kuris įvyks š. m. spalio mėn. 15 d. 5 val. vak., Sakalų salėje, 2337 - 45 So. Kedzie Ave., dalyvaus švelniabalsė Lietuvos Operos solistė p. Izabele Motiekaitienė ir žinomas solistas, kiti karti kvietasias į Anglijos Karališkąją Operą, p. Stasys Baranaukas. Šių solistų žaviąją dainą palydės muzikas kompozitorius p. Aleksandras Kučinas.

Kas nori pasiklausti šio gražaus koncerto, lai anksčiau pasistengia įsigyti biuleto, kurie nuo š. m. 15 d. bus parduodami: „Naujienu“, „Draugo“ ir „Margučio“ redakcijose. Tik pusantro dolerio, o malonumas visą vakarą, nes po koncerto, p. Jono Byansko orkestrui gražiai griežiant, galės smagiai pasistūti.

Nutarta apsirūpinti daržų piknikui ateinančių metų kapu puošimo dieną. Taip pat nutarta pakviesti auditoriją Varkalą, kad jis pilnai paruoštų kapinių finansinę apyskaitą iki sklypų savininkų metinio susirinkimo, kuris įvyks ateinančių metų sausio mėn. pabaigoje.

Skaitytas laiškas iš Chicago Lietuvių Tarybos, kuri kviečia dalyvauti jų rengiamoj metinė konferencijoje. Laiškas nutarta priimti ir pasiūsti sveikinimą su \$25.00.

Buvo atsilankę Mačiukas ir adv. Šmulskytis, kurie prašė, kad kapinės priimtų kurį laiką Dr. Griniaus palaikų, kuriuos manoma pervedži Lietuvon, kada tai bus galima. Kapinės iš principo sutiko prašymą patenkinti; išrinkta komisija, kuri suras tam tinkamą vietą.

Šia proga dar reikia priminti, kad kapinės turi atsargoj kelio liko tūkstančių dolerių, kuriuos gali paskolinti visai lengvomis sąlygomis pagal pirmąjį įkaitą (morgičius).

Draugai ir Pažįstami.

Laid. direkt. A. M. Phillips. Tel. Yards 7-4908.

Kūnas bus pašarvotas ketvirtadienį, rugsėjo 14 d., 9:00 val. ryte, Antano M. Phillips koplyčioje, 3307 S. Lituanica Avenue.

Laidotuvas įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 14 d., 1:00 val. popiet. Iš koplyčios bus nulydėtas į Lietuvių Tautinės kapines.

Visi a. a. Antano Baltuškos giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsiveikinti.

Nuliūdę lieka: žmona, Sūnūs, Duktė, Marčios, Zėnai, Posūnis, Podukrė, Sesuo ir Giminės.

Laid. Direkt. A. M. Phillips Tel. Yards 7-4908.

TEISININKUI L. INDREIKAI MIRUS

NUOSIRDŽIAI UZUOJAUTA JO ŠEIMAI

B. K. Matulaitis

J. B. Reinal

B. M. Andruskevicius

Z. Slivinskas

šoktil.

Chicago Parodoje Lietuvių Dieną smarkus lietus nutraukė šio choro koncertą, bet dabar tai tikrai salėje nelys, todėl iš anksto drąsiai galite įsigyti biuleto. Kas pavėluos įsigyti, tai tikrai galės nepasigėrėję ir nepasinaudoję jaukia kultūrine pramoga! A. Tveraitis

Atvažiuoja J. Skorubskas

Rugsėjo mėnesio pabaigoje iš tremties atvyksta į Chicago adv. Juozas Skorubskas kartu su savo žmona Birute Sodeikaitė-Skorubskiene.

Adv. J. Skorubskas Lietuvoje dirbo kooperatyvuose, paskutiniai metais Pienocentrė. Okupacijos metais jis dalyvavo po grindžio judėjime. Tremitui uoliai dalyvavo visuomeniniame gyvenime ir dirbo lietuvių tremtinių amatininkų ir darbininkų profesinėje sąjungoje, jis organizacinėje darbe. Jis buvo lietuvių tremtinių teisininkų draugijos valdybos sekretorium. Paskutiniu laiku tarnavo tremtinių globojančiojo organizacijos JRO jos juridine skyrių.

Kapinės pirkos bonų už \$5,000

Priglaus

Dr. K. Griniaus palaikų

Rugsėjo 3 d. Lietuvių Tautinių Kapinių direktoriai turėjo savo cilių mėnesinį susirinkimą kapinių raštineje.

Buvo perskaityti praeito susirinkimo tarimai, kapinių priežiūros V. Shultz pateiktą atliktų darbų santrauką, taip pat pranešė pajamas ir išlaidas. Paskolų komisija pranešė, kad paskolos, kurios buvo nutartos, visos yra pas kapinių teisinį patarėją ir baigiamos tvarkyti, o daugiau paklausų tuo tarpu nėra.

Kadangi kapinių izde susidaro gerokai santaupų, tai nutarta pirkti valdžios bonų už 5000 dolerių.

Nutarta apsirūpinti daržų piknikui ateinančių metų kapu puošimo dieną. Taip pat nutarta pakviesti auditoriją Varkalą, kad jis pilnai paruoštų kapinių finansinę apyskaitą iki sklypų savininkų metinio susirinkimo, kuris įvyks ateinančių metų sausio mėn. pabaigoje.

Skaitytas laiškas iš Chicago Lietuvių Tarybos, kuri kviečia dalyvauti jų rengiamoj metinė konferencijoje. Laiškas nutarta priimti ir pasiūsti sveikinimą su \$25.00.

Buvo atsilankę Mačiukas ir adv. Šmulskytis, kurie prašė, kad kapinės priimtų kurį laiką Dr. Griniaus palaikų, kuriuos manoma pervedži Lietuvon, kada tai bus galima. Kapinės iš principo sutiko prašymą patenkinti; išrinkta komisija, kuri suras tam tinkamą vietą.

Šia proga dar reikia priminti, kad kapinės turi atsargoj kelio liko tūkstančių dolerių, kuriuos gali paskolinti visai lengvomis sąlygomis pagal pirmąjį įkaitą (morgičius).

Skaitykite ir kitus paraginkite skaityti „NAUJIENAS“

SLA 134 moterų kuopa

Susirinkimas

Šios kuopos rugsėjo 7 d. susirinkimas buvo gausus ir minėtinai nutarimais bei gyvumu. Nutarta dalyvauti Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime rugs. 24 d. Išrinkta 5 atstovės ir paaukota \$15. Taip pat paaukota Balfui 10 dolerių.

Nauja Kp. organizatorė

Minėtina, kad šios kuopos darbuotojai narė p. K. Mankienė pasireiškė per 1 savaitę nepaprastu SLA vajuos organizatorės darbštumu, įteikdama susirinkimui net 10 prašymų. Tai pavyzdingas pasiekimas, kokio daugelis organizatorių per metus dar nėra pasiekę. Kuopa džiaugiasi gavusi dar vieną energingą organizatorę.

Kuopos gegužinė

Valdybos išsamus pranešimas parodė, jog visu rūpestingumu rengiamasi linksmai gegužinei, sekmadienį, rugsėjo 17 dieną, Liepos sode, prie 82 ir Keane Ave. Pradžia 12 valanda. Bus skanių valgių, gėrimų ir vertingų dovanų. Šokiams gros mėgiamasis Pajaujo orkestras.

Visus nuosirdžiai kviečiame atsilankyti. Kp. sekretorė

GELININKAS

(PUTRAMENTAS) Linksmumo ar liūdesio valandose Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Reikale pašaukit: atvyksim į jūsų namus su vainikų paveikslais išrinkti. ROY R. PETRO (Putramentas) 5519 So. Harlem Avenue Portsmouth 7-9020.

URBA Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuviams, Papuošimams. GELININKAS 4180 Archer Avenue Phone: LA 3-5800 arba 3-5870

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu ir Visas Pasaulio Dalis KVIETININKAS Gėlės Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams. 3316 SO. HALSTED ST. Tel. YARDS 7-7308

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELININKAS Gražiausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir dël kitų visokių papuošimų. 6901 SO. WENTWORTH AVE. Tel.: ST 3-2454 ir HU 3-2224

George F. Rudmin

Laidotuvių Direktorių

3319 So. Lituanica Ave. CHICAGO 8, ILL. Tel. YARDS 7-1138-1139

Patarnavimas mieste ir už miesto ribų.

(Aš perėmiau p. Stanley P. Mažeikos koplyčią Bridgeporte).

Pirkite iš Lietuviškos Paminklų Dirbtuvės

Dabar yra tinkamas laikas užsisakyti gražų paminklą arba koplyčią (Mausoleum) ant savo mylimo asmens kapo tiesiai iš mūsų paminklų dirbtuvės.

BITTIN IR KAMENSKY ekspertų darbas yra paremtas 45 metų patyrimu. Mūsų paminklų dirbtuvė yra atdara visuomet PAMINKLUS PRISTATOME I VISAS KAPINES ARTI AR TOLI

Bittin and Kamensky Monument Works

3938 W. 111th Street — Tel.: BEverly 8-0005

A. PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 So. Western Avenue

TELEFONAS GROVEHILL 6-0142

1410 South 50th Avenue

TELEFONAS TOWN HALL 3-2109

CICERO, ILLINOIS

KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

LIUDĖSIO VALANDOJ Saitė

MAŽEIK & EVANS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and Parking Facilities.

Prospect 6-0099

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse rašome koplyčią arčiau jūsų namų

John F. Eudeikis

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

4605-07 SO. HERMITAGE AVE. Visi Tel. Yards 7-1741-1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVE. Telefonas Lafayette 3-0727

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mūsų radio programai šeštadieniais 9:15 ryto. W. G. E. S. 1390 k.

NARIAI

Chicago Lietuvių Direktorių Asociacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

L. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVENUE Phone PULLMAN 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVENUE Phone YARDS 7-4908

PETRAS P. GURSKIS

659 WEST 18th STREET TEL.: SEELEY 3-5711

ALFRED VASAITIS

1446 SO. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYMPIC 2-1003

J. LIULEVICIUS

4348 SO. CALIFORNIA AVENUE Phone LAFAYETTE 3-3572

P. J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET 210 WEST 18th STREET Telephone YARDS 7-1911

LEONARDAS A. EZERSKIS

1646 WEST 46th STREET Phone YARDS 7-0781

LACHAWICZ IR SUNUS

TEL.: VIRGINIA 7-6672 and 6673

2314 WEST 23rd PLACE 10756 SO. MICHIGAN AVE.

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CANal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$7.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$9.00 per year in Chicago
4 cents per copy

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu: \$9.00
Metams \$9.00
Pusei metų 4.50
Trims mėnesiams 2.25
Vienam mėnesiui90
Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija 4c.
Savaitei 25
Mėnesiui 90

Jungtinės Valstybės, ne Chicago:
Metams \$7.00
Pusei metų 3.50
Trims mėnesiams 2.00

Užsienioose:
Metams \$10.00
Pusei metų 5.50
Trims mėnesiams 3.00
Naujienuose eina kasdien išskiriant
sekmadienius. Leidžia Naujienu
Bendrovė, 1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Ill. Tel. CANal 6-8500.
Pinigus reikia siųsti pašto Money
Orderiu kartu su užsakymu.

Satelituose Nerimas

Bolševikams dabar būtų labai patogus momentas įsiveržti į Vakarų Europą, kai Jungtinės Valstybės yra priverstos siųsti visas atliekamas ginkluotas jėgas į Korėją. Jeigu Kremlius įgudytų dar Kinijos komunistus atvirai stoti į tą karą agresorių pusėje, tai Amerika tenai taip įsiveltų, kad Europa paliktų visai neapginta.

Kodėl Maskva nesiskubina šitos progos išnaudoti? Vasaros orai baigiasi ir, kai praeis dar kelios savaitės, pradėti karo žygį Europoje bus per vėlu.

Washingtonas gavo žinių, kad bolševikus sulaiko nuo naujos avantiūros daugiausia nerimas Lenkijoje. Maskva nepasitiki lenkų kariuomenės ištikimybę.

Vienas Washingtono korespondentas rašo, kad karo departamente gautas tokio turinio konfidencialus pranešimas:

“Palengva verdas lenkų nepasitenkinimas neabejotinai sulaiko rusus nuo svarstymo vakarinio žygio Europoje.

“Militarinio požiūriu būtų savijudybė palikti tokią nepasitenkinimo oazę už Raudonosios armijos nugaros, einant jai vakarų link.”

Savo nepasitenkinimą lenkais Kremlius jau seniai parodė, paskirdamas Sovietų maršalą Konstantiną Rokosšovskį Lenkijos apsaugos ministru. Bet sakoma, kad Lenkijos armijoje jisai turi tik dvi pilnai atsidasusias Maskvai divizijas iš 18.

Lenkijos kariuomenė kol kas nekelia maišto tik dėl to, kad ją “prižiūri” 200,000 saugumo policininkų iš parinktų komunistų, suorganizuotų į 18 pulkų.

Visi karininkai lenkų kariuomenėje virš kapitono rango yra rusai arba išbandyti lenkai komunistai. Pasienio sargyba iš 100,000 vyrų yra sudaryta iš saugumo policijos karių arba komunistų, ilgą laiką buvusių partijoje.

Taikos metu šitokių priemonių, gal būt, užtenka tvarkai palaikyti. Bet, jeigu Rusija įsiveltų į karą su Vakarais, lenkų nepasitenkinimas galėtų išsiveržti atviru maištu prieš Sovietus.

Nerimo yra ir kitose Maskvos satelitų šalyse: Čekoslovakijoje, Rumunijoje, Vengrijoje. Ne be reikalo tenai laikas nuo laiko įvyksta “čistkos” partijos viršūnėse ir valdžios įstaigose. Stalino satrapai tenai nesijaučia saugūs.

Kremlius turės tas šalis gerai “suvirškinti”, pirma negu jisai drįs rizikuoti susiremti su Jungtinėmis Valstybėmis. Galimas daiktas, kad jisai jų niekad ir nesuvirškins, nes per daug prarijo.

GARSINKTĖS “NAUJIENOSE”

LIETUVIŲ KALBA OFICIALINIULOSE RAŠTUOSE

Rašo PROF. VACLOVAS BIRŽISKA

(Tęsinys)

1748 m. turime “Atnaujintą Gromatą, kaip tikray wargstantieji aprūpinami o iz sz Iszdikumo ubagaujantieji Korawoiamai . . . tur buti”. Ji paskelbta “23 diena mėnesio Sultekio” ir kartoja 1725 m. “21 semenio” įsakymą, kuris tuo tarpu nėra surastas. Ši E. Jagomasto surasta gromata pirmą kartą buvo paskelbta A. Bruožio 1921 m. “Rytojuje” ir Vaclovo Biržiskos 1931 m. “Tautoje ir žodyje”. Iš visų panašių “gromatų” vertimų ji išsiskiria savo labai gražia kalba, dėl kurios galima buvo net tarti, kad ja vertė Donelaičio, nors apskritai, su mažomis išimtimis, klausimas, kas tas visas gromatas vertė, nėra paaiškėjęs, nes, išskyrus tik šiek tiek išlikusių susirašinėjimų dėl Donelaičio ir iš dalies dėl Milkės, nėra ir rankas patekusio susirašinėjimo dėl to, kam buvo pavesta atlikti tą ar kitą vertimą. Viena tėra aišku, kad tuos vertimus atlikdavo daugiausia Mažosios Lietuvos kunigai ir pirmiausia tie, kurie gyveno Karaliaučiuje, kur daugiausia ir buvo spausdinami visi tie lietuviškieji įsakymai. 1750 m. Pridikio Didžiojo “Pamokinnimas, kaip kiekvienas tur pasielgti, kad Galvijai gaiszta” tebuvo surastas 1945 m. A. Janulaitis buvo suradęs Kara-

liaučiaus valstybiniame archyve ir 1930 m. “Praeityje” paskelbęs 1753 m. “Paliepimą Karaliską, kad pruszskuos Miestuos kupczaujantieje Lenkiszki Edalmonai . . . nebutu uzkabinti”, kurį aiškiai vertė ne tas pats asmuo, vertęs aną 1748 m. įsakymą, nes karaliniai titulai čia visai kitaip išversti, negu aname. Klaipėdos miesto bibliotekoje A. Bruožis užtikio 1754 m. “Atnaujintą ir pagerintą Kiemo Istatymą Prusu Lietuwa ir jos dwarams”. Jo tekstas nebuvo paskelbtas. Galimas daiktas, kad jis “atnaujina” 1724 VIII 9 “gromatą” “jog Tworos netur sulauzytos buti”. Šio 1754 m. įstatymo vertimą priskirdavau Donelaičiui, nors jo užrašuose tam įrodymų nėra. 1757 m. buvo paskelbtas Prūsijos kariuomenės vado Lechvaldo atsišaukimas, kad “ciecoriene Gwyatinnikus Prussu nuywyloti procwowajasi”, ir 1762 m. rusų okupacinės kariuomenės generolo Voejkovo atsišaukimas. Yra išlikęs 1763 m. 1 Grodinio (lapkričio), “Atnaujintas ir paastrintas Palepimas priesz Bastima wissizkay o ypasye priesz pinnigu apkeitima Zydu nuo Zemes Parapijonu”, kurio antraštė, paimta iš vieno antikvariato katalogo paskelbė savo lenkų bibliografijoje (1912 m. XXIV tome) K. Estreicheris. Kadangi F. Tetzneris tvirtino, jog vieną 1763 m. įsakymą išvertęs K. Donelaitis, tai šį paliepimą savo “Lietuviškoje Bibliografijoje” ir buvau jam priskyres, nors iš tikrųjų Tetzneris kalba ne apie šį, bet apie 1763 m. birželio mėn. 28 d. “Separationsverschlaege” vertimą, kuris nieko bendro neturi su “bastimu”; o ir pats Tetznerio

tvirtinimas neranda tiesioginės atramos išlikusiuose Donelaičio užrašuose, išskyrus tai, kad yra žinoma, jog Donelaitis buvo vertęs įsakymą ganykloms padalyti, tačiau, greičiausia, ne 1763 m., bet 1769 m. Galimas daiktas, jog šis 1763 m. įsakymas kartojo aną anksčiau minėtą, 1738 m. “Apsakymą”, kad “kurie po Swietą bastosi daugiau nebus įleisti”. Neseniai buvo surasti ir du paliepimai kariniams dezertyrams; 1763 m. “Malones Gromata pabiegusiems nuo Karaliaus Abazo ir sz Baimes del Zalnieru i kitą Zemę nuejusiems” ir 1764 m. “Atnaujintas Palepimas del Pawadinimo pabiegusių iš waisko”. Tokios rūšies įsakymai buvo skelbiami anksčiau ir vėliau ir ne tik Prūsijos valdžios, bet ir Rusijos: prievarta verbuojami kareiviai nerodė didelio noro karo metu dėti galvas už jiems svetimus valdovus. Taip pat buvo surastas ir 1765 m. “Palepimas dėl wissizko Parrandavojimo wissio Ruk-ir Uost-tabakia” ir tų pačių metų “Reikalingas Apsakymas apie priesz Galwijams limpanczia Ligą tikray niegintas Zoles”. Kaip jau buvo sakyta, 1769 m. Donelaitis tikrai buvo išvertęs 1769 X 21 įsakymą bendroms ganykloms perdalyti, kurio lietuviškojo vertimo neišliko. Tai matyti ir iš išlikusių Donelaičio užrašų ir iš to, kad tais pačiais 1769 metais jis buvo tuo pačiu reikalu parašęs ir specialinę agitacinę brošiūrą. Šios brošiūros pabaigoje įdėtas ir “Pamokinimas kaip zalią Tworą aplink Ganyklos Kuppelį arba zařdi sodinti reikia”. Galimas daiktas, kad šis įsakymas buvo ir atskirai iš-

spausdintas. Ji, kartu su Donelaičio brošiūra, 1944 m. išspausdinau “Varpų” almanacho antroje knygoje. Taip pat Donelaičių Tetzneris priskiria ir vertimą kažin kokio 1773 m. Gumbinės kameros įsakymo, kurio tekstas ligi šiol nebuvo surastas. 1777 m. buvo Hartungo spaustuojė Karaliaučiuje išspausdintas “12 Pudimo mėnesio 1770” platesnis, septynių puslapių “Iszguldimo Perskrymo VII Walszcziaus Prowiniku Istatimo” vertimas, liečiąs dvarų priklausymą dvaro am'nomams, o 1780 m. buvo paskelbtas ir lietuviškai “Apsakymas” prieš įvairius skundikus. 1786 m. vėl skelbiama amnestija — “Pardunas” pabėgusiems iš kariuomenės, o 1787 m. buvo ir lietuviškai paskelbtas įsakymas panaikinti kavos monopoliją. 1789 m. skelbiamas įsakymas, kuriuo draudžiama leisti šunis “be branktų”. Greičiausia, 1792 m. birželio 11 d. paskelbus naują “Zwejos Dawadą”, jis tuojau buvo išverstas ir lietuviškai, nors šiuo tarpu nežinomas 1820 m. lietuviškasis jo tekstas. To paties laiko turime ir “Primimo Gromatą už Baudziauninką” (vokiškai “Annehmungs-Brief”); tokių galėjų būti ir anksčiau ir, be abejonės, daug buvo ir vėliau, nes tai tėra savotiškas blankas, kurio tekste nustatomos baudžiaivos sąlygos baudžiauninkui, o i laisvas vietas buvo įrašoma ūkininko pavardė ir laikas, kuriam sutartis sudaroma. Visai panašų ir aną “Gromatą” yra išlikusių jų ir Užnemunės tų laikų, kada ji nuo 1796 m. ligi 1806 m. buvo patekusi vokiečių okupacijon.

(Bus daugiau)

APŽVALGA

DEWEY VĖL KANDIDATUOJA

New Yorko gubernatorius Thomas E. Dewey pakeitė savo nusistatymą ir sutiko dar kartą kandidatuoti į gubernatorių. Jisai dabar baigia antrąjį terminą.

Nors Dewey buvo pakartotinai sakęs, kad jisai daugiau nebe noris turėti valdinio “džabo”, bet jo nutarimas nenustebino nė vieno žmogaus. Visi žino, kad New Yorko respublikonai neturi pakankamai stipraus kandidato prieš demokratų.

Bet Dewey kandidatūra turi reikšmės ne tik New Yorko valstybės politikoje. Jeigu jisai bus išrinktas, jisai paliks įtakingas visos šalies respublikonų partijoje, kurioje eina aštrios rungtynės tarp konservatorių ir liberalų. Pirmieji, ypač Chicagos “Tribune” leidėjas McCormick, jo neapkenčia.

Kai Dewey buvo pereiną antrąjį nominuotas, “Tribune” pranešė, kad respublikonų partija New Yorke “pariuota iš varžytinių” turtingiems bankininkams, kurie paripina paskolas britams. Karikatūroje parodoma, kaip bankininkas Winthrop Aldrich, prisisegęs didelį britišką medalį, duoda krepiš dolelių už Dewey atvaizdą.

Visai panašu, kaip komunistų propaganda apie “Wall Street” o bernus” Amerikos valdžioje!

Dešinieji respublikonai ypač bijo, kad Dewey gali užimamti kandidatuoti dar ir į JAV prezidentus 1952 m. Du kartu jisai kandidatavo ir prakišo.

AR GRAŽŲ ŠITAIP MELUOTI?

A. Bimba vėl pasakoja nebutus dalykus apie šios šalies valdžią ir ją šmeižia.

“Ar turi teisę”, rašo jisai, “kada nors viena šalis pasiimti dalį kitos šalies teritorijos ir sakyti: Mes čia esame viešpačiai?”

“Neturi, nes tai reiškia agresiją, paneigimą tos šalies nepriklausomybės ir neileičiamybės.

“Bet panašiai buvo mūsų prezidento pasiūlyta su Kinija, užimant Formozą. Pasiteisinimų yra daug, pažadų galima suversti giliausius kalnus, bet faktas pasilieka faktui, kad mūsų šalies laivynas užėmė ir laiko Kinijos teritoriją, be jos sutikimo, jos neatsiklausus, dar jai griežtai protestuojant.”

Kai vyriausias lietuviškų Stalino garbintojų šulas šitaip rašo, tai neviena Maskvos daktaklė gali patikėti, jogei

Jungtinės Valstybės esančios agresorius. Bet Bimba visai prasilenkia su tiesa.

Prezidentas Trumanas ne liepė užimti Formozos, ir ji nėra užimta, ir Jungtinės Valstybės neviešpatauja Formozoje.

JAV prezidentas įsakė Septintajam laivynui tikėtis saugoti, kad Formozos salos neužimty kokia nedrauginga Jungtinės Valstybės jėga, kuri galėtų trukdyti Jungtinių Tautų veiksmus Korėjoje, dabartinio konflikto metu. Septintasis laivynas šitą įsakymą ir vykdo, plaukiodamas Formozos vandenynse. Nei to laivyno jūrininkai, nei kokia kita Amerikos karo jėgų dalis nėra išlipę Formozoje. Todėl kalbėti apie “užėmimą” arba okupaciją nėra jokio pagrindo. Amerikiečiai visai nesikiša į salos administraciją; kokia ji buvo prieš laivynui atvykstant, tokia ji tebėra ir dabar.

Tai viena. Antra, netiesa, kad Formoza “Kinijos teritorija”. Ji nebuvo Kinijos per 55 metus, nes ją aneksavo Japonija. Antrojo Pasaulio Karo metu prez. Rooseveltas, su britų premjero Churchillio pritirtimu, prižadėjo gen. Chiang Kai-shekui, kai Japonija bus sumušta, atskirti Formozą nuo Japonijos ir atiduoti ją Kinijai. Bet taika su Japonija dar nėra padaryta, todėl Formozos stovis teisės požiūriu dar nėra išspręstas. Formaliai ji dar tebeprisklause Japonijai; tačiau, kadangi Japonija buvo sumušta ir besąlygiai pasidavė Jungtinėms Valstybėms, tai ji neteko savo suvereninių teisių ir atsakomybė už Formozos likimą laikinai, kol jos teisinis stovis nebus galutinai išspręstas, gulį ant Jungtinių Valstybių.

Karo teisė

Jungtinės Valstybės norėdamos gauti Formozą pilnai okupuoti ir valdyti (iki taikos su Japonija pasirašymo), pasiremdamos užkariavimo teise.

Bimba sako, kad jokia šalis neturinti teisės “kada nors” užimti kitos šalies teritorijos. Bet tai ignoranto pasaka. Laimėjusi karą šalis turi teisę užimti ne tik dalį nugalėtos šalies teritorijos, bet ir visą teritoriją; ir tai atsitinka neretai. Ar Bimba nežino, kad laimėjusieji karą sąjungininkai 1945 m. užėmė visą Vokietiją ir kad šita okupacija tebesitęsia iki šiol? Ar jisai nežino, kad buvo okupuotos visos agresorių Ašies šalys ir okupacija pasibaigė tik tada, kai buvo pasirašytos su jomis taikos sutartys. (Tačiau Rusija dar ir šiandien laiko savo armijas kai kuriose tų šalių —

po pretekstu, kad jai turis būti užtikrintas saugus susisiekimas su savo okupacinėmis armijomis Vokietijoje ir Austrijoje.) Ar Bimba nežino, kad Austrija dar tebėra okupuota, taip pat ir Japonija?

Rusai, okupavę rytinę Vokietiją ir rytinę Austriją, ne tik laiko tenai savo ginkluotas jėgas, bet šeimininkauja kaip namie: prievarta įbruko į gyventojams savo totalitarinę santvarką, plėšia jų turtą, persekioja ir žudo savo politinius priešus ir t.t. Čia tai iš tikrųjų okupantai elgiasi pagal Bimbos žodžius: “Mes čia esame viešpačiai!”

Bet nieko panašaus Jungtinės Valstybės nedaro Formozoje. Kaip minėjome, Amerikiečiai dargi nelaiko tenai savo ginkluotos jėgos ir nesikiša į jos vidaus administraciją, nors ji turi tam pilniausią teisę.

Tačiau Bimba neturi sarmatos priklaisti Jungtinėms Valstybėms “agresiją”!

Negražu šitaip šmeižti savo šalį.

Mažosios Lietuvos Tarybos posėdis

8/m. liepos 29 d. Detmolde, Vokietijoje įvyko Mažosios Lietuvos Tarybos posėdis, kuriame dalyvavo garbingi svečiai BALFo pirmininkas Kon. Prof. J. B. Končius ir Dr. V. Vydūnas. Posėdžiui pirmininkavo E. Simonaitis.

Posėdžio metu buvo svarstoma Vakarų Vokietijoje gyvenančių Maž. Lietuvos lietuvių reikalai. Kaip paaiškėjo iš pirmojo posėdžio šio metu Vokietijoje Britų zonoje yra apie 4,000, Amerikiečių zonoje 500 ir Prancūzų zonoje 200 Mažosios Lietuvos lietuvių. Jų būklė yra sunki, nes daugelis jų buvo išskryninguoti ir neteko D. P. statuso. Mat, juos laikė Vokietijos piliečiais. Jie buvo priversti pereiti į vokiečių ūkį, kad išlaikyti savo ir jų vaikų gyvybes. Tokiu D. P. statuso netekusių lietuvių, Klaipėdos krašto gyventojų priskaitoma iki 1,200.

Tie lietuviai, kurie gali dirbti tai šiaip taip pragyvena, tačiau nesveikų ir paliegių likimas tikrai apverktinas. Jie gauna labai mažą pašalpę iš vokiečių įstaigų, kuri skaitoma kaip pašala. Vaikai priversti net eiti elgetauti. Nors tie žmonės nacių prievartos aktais buvo padaryti Vokietijos piliečiais, vienok UNRRA įsakymais jie už tai buvo nuobaudinti ir išmesti iš D. P. stovyklų.

BALFo pirmininkas, žinodamas gerai klaipėdiečių padarytą skriaudą, susirūpino apginti jų teises ir teikti pagalbą jų būviui pagerinti. Jis darytė IRO atitinkamoms įstaigoms klaipėdiečių reikalais ke-

STALINAS BE PAGRAŽINIMO

Jeį oficialius Stalino paveikslus intumėme už gryną pinigą, tai turėtumėme padaryti išvadą, kad Rusijos diktatoriaus atžvilgiu laikas stovi vietoje. Vadinas, sprendžiant iš tų paveikslų tektų pripažinti, jog Stalinas nesimaino, — jis vis vienodai atrodo: neina nei senyn, nei jaunyn. Bent taip yra per paskutinius kelis metus.

Nežiūrint to, kad Stalinas jau yra 70 metų amžiaus ir jo sveikata yra pusėtinaį pašlijusi, jis metai iš metų savo paveikluose, kurie yra platinami milijonais, atrodo vienodai. Iš tų paveikslų jis atrodo, lyg būtų pusamžis žmogus, kupinas energijos, itin simpatingo veido. Jo plaukai juodi, ūsai taip pat. Sudaro jis išpuodį labai malonaus ir patrauklaus dėdės.

Bet ar tai gali būti tikras paveikslas žiauriausio, klastingiausio ir niekingiausio tirono, kokis kada-nors pasaulyje yra gyvenęs?

Aišku, kad ne. Raudonosios armijos karys ir artistas, kuris turėjo progos Stalino paveikslą piešti, o dabar gyvena šioje geležinės uždangos pusėje, teigia, jog Stalinas atrodo lyg kokia baidyklė ir sudaro tikrai žiauraus sutvėrimo įspūdį.

Stalinas, sako Maksim Jakovskis (tai nėra tikra artisto pavardė), yra tik sovietų artistų sukurtas mitas. Taip buvo kalbama Leningrado, meno akademijoje, kurią Jakovskis baigė su pasižymėjimu.

Tačiau dar akademijoje bestudijuodamas, Jakovskis patyrė, jog kas nupiešia geriausiai atrodantį Staliną, tas padaro karjerą. Vadinas, jis ir akademiją su pasižymėjimu baigia ir vėliau jam nereikia rūpintis dėl ateities.

Jakovskis sako, jog buvo labai sunku gauti tinkamos medžiagos Stalino paveikslui piešti. Visi esami paveikslai atrodo vienodai. Jo fotografijos buvo tiek “pataisytos”, jog jomis naudotis buvo tiesiog neįmanoma. Todėl Jakovskis pasiryžo piešti Staliną “iš natūros”, nežiūrint to, kad prie diktatoriaus galėjo prieiti tik labai aukšti komunistų pareigūnai. Šiaip iš fotografijų nie-

lis raštus. Vienkart davė nurodymų siųsti didesnį gėrybių kiekį į Britų zoną, atsižvelgiant į sunkią Mažosios Lietuvos lietuvių būklę.

Pirmininkas E. Simonaitis išreiškė nuoširdžią padėką BALFui ir visiems Amerikos lietuviams už susirūpinimą ir paramą, o Dr. Vydūnas palinkėjo, kad Aukščiausis laimintų kilnias pastangas pagelbėti vargantiesiems žmonėms.

kas nedrįsta daryti Stalino nuotraukų. Jei kas atsuktų aparatą į Staliną, tai greičiausiai būtų vietoje nudėtas.

Po kelių mėnesių pastangų pagaliau akademijai pasisekė išrūpinti leidimą, kad Jakovskis galėtų dalyvauti susirinkime, į kurį turėjo atvykti Stalinas. Profesorius suteikęs Jakovskui tokį patarimą: “Stalinas mėgsta, kad jo paveikslai gerai atrodytų. Aš manau, kad Tamsta gali tikrai gerą darbą atlikti”.

Bent kelis kartus Jakovskis buvo iškrestas prieš jo įleidimą į salę. Saugumo policijos leitenantas jį išpėjo: “Jei tau yra brangi gyvastis, nebandyk nosinė traukti iš kišenės”.

Kaip paprastai, Stalinas atvyko paskutinis ir buvo blogai nusiteikęs. Jis atsisėdo ir nuolat žiojavo. Atsisėdo į kėdę, lyg sukirmijusių miltų maišas. Išpuodis buvęs atstumiantis.

Su drebančiais pirštais Jakovskis pradėjęs piešti Stalino paveikslą, — tiesiog fotografiškai. Jis pastebėjęs, kad Stalino veidas yra labai rauplėtas, dantys geltoni ir sugedę. Jo plaukai žili, o ūsai pageltę nuo tabako rūkymo.

Bet kai paveikslas buvo baigtas, tai jis Staliną vaizdavo puikiausioje šviesoje. Tai buvo reikalinga tam, kad jį cenzūra praleistų ir kad pats Jakovskis galėtų baigti Leningrado meno akademiją.

Tačiau tuo pagrąžintu Stalino paveikslu Jakovskis nepasitenkino. Jis pasiryžo Staliną nupiešti taip, kaip diktatorių iš tiesų atrodė. Slapta jis tą paveikslą nupiešė, o paskui jį nukopijavo ant savo švarko pamušalo.

Kai 1942 m. Jakovskis buvo pašauktas į armiją, tai jis Stalino paveikslą patikėjo savo sužadėtinei (dabartinei žmonai), kuri gyveno Charkove. Atsitiko taip, kad po karo Jakovskis į Rusiją nebegrįžo. Vakarų Europoje jis kelis metus išgyveno kaip DP, o šiomis dienomis atvyko į Ameriką, išsaugojęs Stalino paveikslą. Tą paveikslą ir aprašymą (tuo aprašymu čia ir pasinaudota) išdėjo ant viršelio mažytis “People Tiday” žurnaliukas. Paveikslas vaizduoja tikrai biaužią ir atstumiantį diktatoriaus fizionomiją. —k.

“NAUJIENAS” SKAITO VISŲ RUSIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI, JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.

